

Մ Ա Յ Ր Է Ա Յ Ր Ե Ն Ի Գ Ո Ւ Մ

Լ Ո Ւ Ր Ե Ր Մ Ա Յ Ր Է Ա Յ Ր Ե Ն Ի Գ Ո Ւ Ց

Աստղագետների միջազգային ժողով Բյուրակա-
նում.— Վերջերս Բյուրականի աստղադիտարանում
տեղի ունեցավ աստղագետների գիտական ժողով,
հրավիրված Աստղագետների միջազգային միության
կողմից։ Ժողովին մասնակցում էին 14 երկրների,
այդ թվում ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Հոլան-
դիայի և այլ երկրների գիտնականներ։

Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումյանը հետևյալը հա-
տարաբեց գիտական այդ կոնֆերանսի արդյունքնե-
րի մասին.

«Վերջին տարիներս գալակտիկաներում հայտնա-
բերվեցին բոլորովին նոր երևույթներ, որոնց ուսում-
նասիրությունը հիմնովին փոխում է մեր պատկերա-
ցումը աստղային այդ վիթխարի համակարգություն-
ների մասին։ Ժամանակ սու ժամանակ գալակտի-
կաների կենտրոնական մասերում տեղի են ունենում
հսկայական պայթյուններ, որոնք առաջ են բերում
անսովոր մեծ քանակությամբ էներգիա, որի
հետևանքով փոխվում են գալակտիկաների կառուց-
վածքը և որակային հատկությունները։ Դեռ 10 տարի
առաջ Բյուրականի աստղագետները հանգեցին այն
եզրակացության, որ գալակտիկաների միջուկներում
տեղի են ունենում պայթյունների բուռն գործողու-
թյուններ։ Հետագա տարիների ուսումնասիրություն-
ները հաստատեցին այդ տեսակետը, որով անհրա-
ժեշտ դարձավ նախնական համընթացման քերել այդ
ուսումնասիրությունների արդյունքները։ Աստղա-
գետների միջազգային գիտաժողովը հրավիրված էր
քննելու այդ արդյունքները։ Ժողովն անցավ փոխա-
դարձ գիտական համագործակցության ոգով»։

Պրոֆ. Ֆ. Ցվիկը (ԱՄՆ) ժողովի արդյունքների
մասին ասաց հետևյալը.

«Գոյություն ունեն դեռևս անհայտ տիեզերական
աղբյուրներ, որոնց լուսատվությունը ժամանակ առ
ժամանակ հասնում է միլիարդավոր արևների։ Այս
միտքը տարիներ առաջ հայտնել է ակադեմիկոս
Վ. Համբարձումյանը։ Հետագայում այդ միտքն իր

հաստատումը գտավ աշխարհի, այդ թվում ԱՄՆ-ի
գիտնականների հետազոտություններում։ Բյուրակա-
նի ժողովն անցավ չափազանց կազմակերպված և
արդյունավետ»։

Ֆրանսիացի գիտնական, դոկտ. Կուրտալը ասաց.
«Ես անկեղծորեն ցանկանում եմ նշել ակադեմիկոս
Վ. Համբարձումյանի ղեկավարությամբ հայ աստղա-
ֆիզիկոսների կատարած մեծարժեք աշխատանքները։
Գիտական ժողովում նրանց բերած տվյալները լույս
սփռեցին աստղագիտության և ռադիո-աստղագիտու-
թյան հրատապ հարցերի շատ կողմերի վրա»։

Բուլղարական մշակույթի տասնօրյակը Հայաստա-
նում.— Մայիսի 24-ից մինչև հունիսի 3-ը Հայաս-
տանում տեղի ունեցավ բուլղարական մշակույթի
10-օրյակը։ Ինչպես հայտնի է, մեծ տասնօրյակ
տեղի ունեցավ Բուլղարիայում անցյալ տարվա սեպ-
տեմբերին՝ նվիրված հայկական մշակույթին։

Տասնօրյակի հանդիսավոր բացումը, ինչպես և
փակումը տեղի ունեցավ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի
անվան օպերայի և բալետի թատրոնում, մայրաքա-
ղաքի հասարակության լայն խավերի մասնակցու-
թյամբ։

Տասն օր շարունակ Երևանի թատրոններում, գոր-
ծարանային ակումբներում, ինչպես նաև Լենինա-
կանում, Կիրովականում, Դիլիջանում, Սևանում,
Հրազդանում և այլ վայրերում ելույթներ էին ունե-
նում բուլղարական արվեստի ներկայացուցիչները՝
երգողներ, պարողներ, նվագողներ, ցուցադրելով
տաղանդավոր բուլղար ժողովրդի արվեստը։ Սոֆիա-
յի օպերային թատրոնի առանձին մենակատարներ
մասնակցեցին այդ օրերին Երևանի օպերային թատ-
րոնի առանձին ներկայացումներին, կատարելով գլխա-
վոր դերեր։ Հայաստանի նկարիչների տանը բացվել
էր բուլղար նկարիչների գործերի ցուցաբանդա։

Բուլղար արվեստագետները ամենուրեք արժանա-
ցան ջերմ ընդունելության և նրանց տված համերգ-
ներն անցան բացառիկ հաջողությամբ։

Ինչպես տնտեսության մասնակիցները, այնպես էլ բուլղարահայ տորիստները այցելեցին Ս. Էջմիածին և ընդունվեցին Վեհափառ Հայրապետի կողմից:

Բուլղար բանաստեղծի արձանը Երևանում.— Հունիսի 2-ին, բուլղարական մշակույթի տասնօրյակի օրերին, Երևանում տեղի ունեցավ բուլղար հայտնի բանաստեղծ Պետր Յավորովի արձանի հանդիսավոր բացումը: Արձանը կանգնեցված է նույն բանաստեղծի անունը կրող հայկական միջնակարգ դպրոցի բակում: Արձանի հեղինակն է բուլղարահայ հայրենահարձ, արվեստի վաստակավոր գործիչ Գ. Ահարոնյանը:

Արձանի բացման հանդեսին բուլղար դերասաններ Յ. Կուզմանովան և Դ. Վազլը արտասանեցին Պ. Յավորովի «Հայերը» հայտնի բանաստեղծությունը:

Մայրենի լեզվի դասավանդումը բարելավելու համար.— Վաղուց ի վեր Երևանում լույս է տեսնում «Սովետական մանկավարժ» ամսագիրը, որը Հայաստանի լուսավորության մինիստրության ամսագիրն է: Վերջերս ամսագրի խմբագրությունը սկսել է հրատարակել մի պարբերական հանդես, որը կոչվում է «Հայոց լեզուն և գրականությունը դպրոցում»: Լույս է տեսել հանդեսի առաջին համարը, որի խմբագրականում առված է.

«Ի դեմ մեր հանդեսի Հայաստանի, ինչպես նաև եղբայրական հանրապետությունների հայկական դպրոցների հայոց լեզվի և գրականության ուսուցիչները և մայրենի լեզվի ուսուցումը բարելավելու հարցերով շահագրգռված մարդիկ կունենան իրենց հուսալի բարեկամն ու խորհրդատուն, իրենց մտքերի ու խոհերի հավաքական արտահայտիչը»:

Հանդեսի հրատարակման առիթով ողջույնի խոսք են տպագրել Մարտիրոս Սարյանը, Ստեփան Զորյանը, Գուրգեն Մահարին, Պարույր Սևակը: Հանդեսն ունի փորձի փոխանակման, հիշարժան տարեթվերի, արտադասարանական աշխատանքների և սփյուռքահայ կյանքի, գրախոսության և քննադատության բաժիններ, որ գերտեղված են հողմակներ ու նյութեր մանկավարժներին հետաքրքրող խնդիրների շուրջը:

«Միտք» հրատարակչությունը.— Արդեն բավական ժամանակ է, ինչ Երևանում ստեղծված է «Միտք» հրատարակչությունը: Այն լույս է ընծայել մի շարք հետաքրքրական գրքեր, որոնց թվում է. Հարությունյանի «Փիլիսոփայական միտքը Հայաստանում 19-րդ դարի առաջին կեսում», Լ. Գարիբջանյանի «Երևանի պետական համալսարանը», Ա. Եսայանի «Հայկական հարցը և միջազգային դիվանագիտությունը» և այլն:

Մոտ ապագայում լույս է ընծայվելու Ա. Սիմոնյանի «Երևան» հատորը, որը պարունակելու է հետաքրքրական նյութեր պատմությանը վերաբերող: Հրատարակվելու են նաև Հ. Գարիբեյանի «Քննական ակնարկ Հայաստանի պատմա-փիլիսոփայական մտքի» և Հ. Աճառյանի «Իմ հիշողությունները»:

Հայաստանի երիտասարդ երաժշտագետները.— Վերջերս տեղի ունեցավ Հայաստանի կոմպոզիտորների միության վարչության համագումարը, որին

հրավիրված էին մասնակցելու երաժշտագետներ Մոսկվայից, Կիևից, Թբիլիսիից, Լատվիայից, Լիտվայից:

Վարչության հաջորդական նիստերին, որոնք տեղի էին ունենում Կոմպոզիտորների տան դահլիճում, երաժշտասեր հասարակության մասնակցությամբ, կատարվեցին և քննության առնվեցին երիտասարդ կոմպոզիտորների մի ամբողջ շարք նոր ստեղծագործություններ:

Բացառիկ հետաքրքրությամբ անցավ Հաֆիզիարմուհայի մեծ դահլիճում տրված համերգը՝ ՍՄՀՄ ռադիոյի սիմֆոնիկ նվագախմբի մասնակցությամբ: Համերգի ծրագիրն ամբողջովին կազմված էր երիտասարդ կոմպոզիտորների ստեղծագործություններից: Կատարվեցին Լենինգրադի կոնսերվատորիայի շրջանավարտ Ստեփան Ծաքարյանի կոնցերտը՝ գրված նվագախմբի համար, Թբիլիսիի կոնսերվատորիայի սան Հրիկ Հարությունյանի փողային կոնցերտը, Գեղունի Զթյանի սոնատների ցիկլը՝ գրված շարենցի, Շիրազի, Սևակի բանաստեղծությունների տեքստերով և Յուրի Գևորգյանի 3 մասից բաղկացած սիմֆոնիան՝ գրված Ե. Չարենցի պոեմների բովանդակությամբ:

Համերգներից հետո քննության առնվեցին կատարված գործերը: Նշվեց, որ մի շարք գործեր ոչ միայն երիտասարդ հեղինակների, այլ ժամանակակից երաժշտության նվաճումներ են: Դրանց թվում պետք է համարել Էդգար Հովհաննիսյանի «Հավերժական կուրք» քալերը, Է. Խաղողագործյանի սիմֆոնիան, Տիգրան Մանուկյանի և Էմին Արիստակեսյանի ստեղծագործությունները:

Տաղանդավոր կոմպոզիտորի ծննդյան 60-ամյակը.— Երևանի երաժշտասեր հասարակությունը ջերմորեն նշեց սովետահայ տաղանդավոր կոմպոզիտոր, վաղամեծիկ Աշոտ Սաթյանի ծննդյան 60-ամյակը: Սաթյանը ծնվել է 1906 թվականին Զանգեզուրի Խնձորենկ գյուղում և մահացել 1959 թվականին՝ 53 տարեկան հասակում:

Աշոտ Սաթյանը հեղինակն է մի ամբողջ շարք սիմֆոնիկ և համերգային ստեղծագործությունների, մասնապական երգերի, քայլերգերի, այդ թվում «Ես իմ անուշ Հայաստանի» երգի: Նրա ստեղծագործությունների ակունքները խորապես ժողովրդական են, ճշմարտացի, հմայիչ, հուզող: Նա խոշոր անհատականության տեր արվեստագետ էր, սեփական ոճի տեր երգահան: Նրա ստեղծագործությունները խոշոր ավանդ են հայ երաժշտության զանազանում և հիմնալի ժառանգություն գալիք սերունդներին:

Կոմպոզիտորի ծննդյան 60-ամյակի կապակցությամբ Հաֆիզիարմուհայի մեծ դահլիճում կարգադրվեց հանդիսավոր երեկո. ներկա էին կատարության անդամներ, արվեստագետներ և մեծ թվով քաղմուքյուն:

Հայաստանի նկարչական դպրոցները.— Ինչպես երաժշտությունը, այնպես էլ նկարչությունը մեծ տարածում ունի Հայաստանում: Բազմաթիվ երիտա-

աարդներ իրենց նվիրում են գեղեցիկ արվեստին, ընտրելով նկարչությունը և քանդակագործությունը:

Այժմ Հայաստանում, քաղի Երևանի գեղարվեստա-թատերական ինստիտուտից, ուր գործում են գեղանկարչության և քանդակագործության ֆակուլտետներ, կան նկարչական 4 մասնագիտական ուսումնարաններ: Դրանցից 2-ը գտնվում են Երևանում, մեկը Լեւոնականում և մեկը Կիրովականում:

Ուսումնական տարվա ավարտման առթիվ Լեւոնականում կազմակերպվել էր նկարչական դպրոցների սաների նկարչական գործերի ցուցահանդես, ուր ներկայացված էին 170 կտավներ ու քանդակներ:

Պոլտեխնիկական ինստիտուտի ընդարձակումը.— Երևանի պոլտեխնիկական ինստիտուտը, պետական համալսարանից հետո, երկրորդ խոշոր ուսումնական հաստատությունն է Հայաստանում: Տարեցտարի ընդարձակվում և բարելավվում են այս հաստատության շինքերը, ավելանում ուսանողների թիվը, ստեղծվում ուսումնական նոր հարմարություններ:

Ներկայումս կառուցվում է ինստիտուտի համար մի նոր շենք, որը լինելու է վեցհարկանի: Ծեցքում տեղավորվելու են ինստիտուտի բոլոր լաբորատորիաները, որոնց ունեցած հարմարությունները այժմ շատ սահմանափակ են: Նոր շենքում լաբորատորիաները կհամալրվեն նոր գործիքներով ու պիտույքներով և կունենան բոլոր հարմարությունները ուսումնական կարիքները հոգալու համար:

Երևանի կոնսերվատորիայի նոր շենքը.— Հայֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճի դիմացի պարտեզի ետևում, Սայաթ-Նովայի անվան երաժշտական դպրոցի կողքին, կառուցվում է Երևանի կոնսերվատորիայի նոր շենքը: Ծեցքի ճարտարապետական նախագծի հեղինակն է հանգուցյալ ակադեմիկոս Ալեքսանդր Թամանյանի որդին՝ Գևորգ Թամանյանը:

Ծեցքը լինելու է քառահարկ, հայկական ճարտարապետության ոճով: Այն կունենա 80 դասասենյակ, առանձին գրադարան-ընթերցարան, ձայնադարան, 400 տեղանոց հանդիսարան համերգների համար: Նախատեսված են առանձին դահլիճ երգչախմբի և նվագախմբի փորձերի համար, երաժշտական գործիքների նորոգման արհեստանոց, կինո-ցուցադրումների փոքրիկ սրահ և օժանդակ այլ հարմարություններ:

Ծեցքի կառուցումը նախատեսվում է ավարտել 1967 թվականի վերջերին:

Երկաթուղայինների կուլտուրայի պալատը.— Կալարանամերձ հրապարակում ավարտվեց Երևանի երկաթուղային կայարանի աշխատողների կուլտու-

րայի պալատի կառուցումը: Ծեցքը կառուցված է հարմաբան տուֆով, թե՛ արտաշուստ և թե՛ ներքուստ շատ գեղեցիկ է ու հարմարավետ: Ունի համադասարան 550 մարդու համար, ընդարձակ ճեմարան, խաղերի և պարապմունքների առանձին սենյակներ, ընթերցարան:

Հայաստանի երկաթուղային մեծ կայարաններն ունեն իրենց աշխատողների համար մեծ կամ փոքր ակումբներ: Նրանց մեջ ամենից մեծն ու գեղեցիկը Երևանի և Լեւոնականի կայարանների աշխատողների ակումբներն են, որոնք ամենայն իրավամբ կոչվում են կուլտուրայի պալատներ:

Նոր ավտոկայան.— Երևանը ավտոմոբիլաշինության կայան է ոչ միայն հանրապետության բոլոր շրջանային կենտրոնների, այլև Անդրկովկասի բոլոր հայաբնակ քաղաքների հետ: Ամռան ամիսներին ավտոբուսները մեկնում են Շուշի, Մոզի և Կիսլովոդսկ: Օրական մի քանի հազար ուղևորներ է ճանապարհում և ընդունում Երևանի ավտոկայանը: Ամռան ամիսներին ուղևորների թիվը ավելի քան կրկնապատկվում է:

Հին ավտոկայանը, որը տեղավորված էր Ծառույան հրապարակի վրա, անգոր էր բավարարելու երթևեկության պահանջները: Կառուցվեց և վերջերս շահագործման հանձնվեց ավտոկայանի նոր շենք, որը գտնվում է Էջմիածնի խճուղու վրա, Կիլիկիա թաղամասում:

Նոր ավտոկայանը շատ գեղեցիկ է, ընդարձակ և հարմարավետ: Ուղևորների համար ստեղծված են ամեն հարմարություններ: Կայանը մեկ ժամում կարող է ընդունել կամ ճանապարհել 20 ավտոբուս: Ամռան ամիսներին նա կարող է օրական սպասարկել մինչև 10 000, իսկ ձմռան ամիսներին՝ մինչև 5 000 ուղևորների:

Քանաքեռի միջնակարգ դպրոցի 100-ամյակը.— Լրացավ Քանաքեռի Խ. Աբովյանի անվան № 84 միջնակարգ դպրոցի հիմնադրման 100-ամյակը:

Հայ մեծ լուսավորիչ Խաչատուր Աբովյանը շատ էր երազում հայրենի գյուղում բացել դպրոց: Սակայն այդ երազը իրականացավ միայն նրա մահվանից հետո:

Ներկայումս դպրոցը տեղավորված է նորակառույց գեղեցիկ շենքում, ունի ուսումնական բոլոր հարմարությունները և շուրջ 1 200 երկսեռ աշակերտություն: Վերջին 80 տարում դպրոցից շրջանավարտ են եղել 850 հոգի:

Հարյուրամյակի կապակցությամբ դպրոցը և նրա ուսուցիչներից 3 հոգի պարգևատրվեցին Հայաստանի Գերագույն սովետի նախագահության պատվոգրերով:

